

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98'nci ve İçtüzüğü'nün 99'ncü maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

1971 yılında "Milli Park" ilan edilen Munzur Vadisi Milli Parkı, 2 bin 500'ü aşkın endemik bitki türü, uluslararası BERN Sözleşmesi kapsamında koruma altında bulunan yaban hayatı, zengin sucul ekosistemi, orman varlığı ve birinci derece doğal sit alanı niteliğiyle yalnızca Türkiye'nin değil, dünyanın en hassas doğal miras alanlarından biridir. Munzur Havzası; vaşak, boz ayı, dağ keçisi ve çok sayıda koruma altındaki canlı türü açısından kritik yaşam alanı niteliği taşımaktadır. Bunun yanı sıra bölge, yalnızca ekolojik bir alan değil; aynı zamanda bölge halkının tarihsel hafızası, kültürel kimliği, inançsal değerleri ve ortak yaşam kültürü bakımından da yaşamsal önemdedir.

Ancak son dönemde Dersim-Ovacık İl yolunun 32. kilometresinde yürütülen yol genişletme çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen müdahaleler, kamuoyunda ciddi endişelere yol açmıştır. Yol çalışmaları sırasında yoğun patlatmalar gerçekleştirildiği, tonlarca dinamit kullanıldığı, ortaya çıkan hafriyatın ise nehir yatağına, ağaçlık alanlara ve doğal yaşam alanlarına gelişigüzel biçimde döküldüğü yönündeki görüntüler ve tespitler, milli parkın korunma statüsüyle açık biçimde çelişen bir tablo ortaya koymaktadır. Patlatmaların yarattığı sarsıntıların bölgenin jeolojik yapısını etkileyebileceği, yaban hayatının üreme ve göç alanlarını tahrip ettiği, hafriyat dökümleri nedeniyle Munzur Nehri yatağının daraltıldığı ve bunun taşkın riskini büyüttüğü ifade edilmektedir. Ayrıca sucul yaşamın, özellikle endemik balık türlerinin bu müdahaleler nedeniyle ciddi tehdit altında olduğu belirtilmektedir.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 14. maddesi; "Tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz, yaban hayatı tahrip edilemez; bu sahaların özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz" hükmünü açık şekilde düzenlemektedir. Buna rağmen milli park sınırları içerisinde gerçekleştirilen bu müdahalelerin hangi hukuki ve bilimsel gerekçelerle yapıldığı konusunda kamuoyuna tatmin edici bir açıklama yapılmamıştır.

Öte yandan Mart 2026'da kabul edilen 7576 sayılı Kanun ile Milli Parklar Kanunu'nda yapılan değişiklikler de ciddi tartışmalara yol açmıştır. Söz konusu düzenleme ile milli park ve tabiat parklarında "kamu yararı ve zaruret" gerekçesiyle ulaşım, enerji, haberleşme, altyapı ve çeşitli tesislerin yapılabilmesine yönelik izin süreçleri genişletilmiş; ayrıca bazı durumlarda uzun devreli gelişme planı şartının dahi aranmayabileceği düzenlenmiştir. Bu değişiklikler, korunan alanların asli koruma niteliğinin zayıflatılacağı, "kamu yararı" kavramının geniş yorumlanarak doğal alanlarda yoğun müdahalelerin önünün açılacağı yönündeki kaygıları artırmıştır. Özellikle Munzur Vadisi gibi ulusal ve uluslararası düzeyde korunması gereken bir ekosistemde gerçekleştirilen yol genişletme çalışmaları, söz konusu yasa değişikliklerinin doğrudan uygulama alanı haline gelip gelmediği sorusunu gündeme taşımıştır.

Bu bağlamda;

1. Munzur Vadisi Milli Parkı içerisinde yürütülen yol genişletme çalışmalarına Bakanlığınız ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından hangi tarihte ve hangi hukuki gerekçelerle izin verilmiştir? Bu izin verilirken 2873 sayılı Kanun'un mülga ve yürürlükteki maddeleri nasıl gözetilmiştir?
2. Söz konusu çalışmalar başlamadan önce bölgenin flora, fauna, sucul yaşam, endemik türler, yaban hayatı göç yolları ve jeolojik yapısı üzerindeki etkilerine ilişkin bağımsız bilimsel analiz veya ekolojik etki değerlendirme raporu hazırlanmış mıdır? Hazırlandıysa bu raporların sonuçları nelerdir ve kamuoyuyla neden paylaşılmamıştır?

3. Munzur Nehri yatağına ve çevresindeki doğal alanlara hafriyat döküldüğü, asırlık ağaçların köklerinin molozlarla boğulduğu yönündeki iddialar Bakanlığınız ve taşra teşkilatınız tarafından yerinde incelenmiş midir? İnceleme yapıldıysa tespit edilen ekolojik ihlaller nelerdir ve yüklenici firma hakkında hangi idari/cezai yaptırımlar uygulanmıştır?
4. Yol çalışmaları sırasında kullanılan yoğun dinamit ve patlatma yöntemlerinin, vadi tabanındaki sarsıntılar ve ses eşiklerinin yaban hayatı üzerindeki yıkıcı etkilerine ilişkin üniversitelerden, uzman kuruluşlardan veya bilim insanlarından görüş alınmış mıdır? Alınmadıysa, koruma altındaki türlerin üreme ve barınma alanlarının dinamitlerle bombalanmasının yasal sorumluluğu kimdedir?
5. Mart 2026'da yürürlüğe giren 7576 sayılı Kanun ile Milli Parklar Kanunu'nda yapılan değişiklikler kapsamında, Munzur Vadisi'nde yürütülen bu çalışmalar "kamu yararı" veya "zaruret" gerekçesiyle mi değerlendirilmiştir? Eğer öyleyse, doğayı yok eden bu projedeki "kamu yararı" kavramının kapsamı ve sınırları Bakanlığınızca nasıl tanımlanmıştır?
6. 7576 sayılı Kanun ile getirilen "Uzun Devreli Gelişme Planı (UDGP) şartı aranmaksızın altyapı ve tesis yapılabilmesi" esnekliği, Munzur Vadisi'ndeki bu yol ve bağlantılı altyapı projelerinde kullanılmış mıdır?
7. Dünyadaki ve çağdaş mühendislikteki benzer milli park uygulamalarında; doğayı parçalamayan çelik ağ sistemleri, viyadükler, tüneller veya yaban hayatı geçiş bariyerleri gibi koruma öncelikli alternatif çözümler mevcutken, Munzur Vadisi'nde ekosistemi kökten dinamitleyen bu en ilkel yöntemin seçilmesinin gerekçesi nedir? Yatırım maliyetini düşürmek, Munzur'un ekolojik değerinden daha mı önemlidir?

8. Geçtiđimiz günlerde Munzur Gözeleri'nin yeniden "1. Derece Doğal Sit Alanı" olarak kabul edilmesi kararından yola çıkarak; havza bazında bir bütünlük taşıyan Munzur Vadisi Milli Parkı'nın tamamının, inşaat faaliyetlerinden ve insan/araç baskısından mutlak surette korunması amacıyla statüsünün "Kesin Korunacak Hassas Alan" olarak değiştirilmesine yönelik Bakanlığınızın yasal bir gündemi veya çalışması var mıdır?